
OPINIA PRAWNA
w przedmiocie oceny możliwości zawierania umów przez Internet
oraz ich skuteczności w świetle przepisów
prawa krajowego i europejskiego

Poznań, dnia 22 października 2014 roku

wspólnicy: Kosma Strykowski, Bartosz Wachowiak

Anna Romejko-Borkowska, Anna Nowacka, Agnieszka Mieczkowska, Jacek Sroczyński

Biuro i siedziba
ul. Libelta 26/2
61-707 Poznań
tel.: +48 61 85 13 216
kancelaria@sws.com.pl

Biuro Warszawa
ul. Nowogrodzka 50, piętro V
00-695 Warszawa
tel.: +48 22 62 75 035
kancelaria_warszawa@sws.com.pl

Biuro Szczecin
Pl. Batorego 4/403
70-207 Szczecin
tel.: +48 91 44 03 232
kancelaria_szczecin@sws.com.pl

I. PODSTAWA ZLECENIA

Przedmiotowa opinia prawna (dalej jako „**Opinia**”) przygotowana została przez SWS Kancelaria Prawna Strykowski Wachowiak sp. k. (dalej jako „**Kancelaria**”) na zlecenie spółki Autenti sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu (dalej jako „**Spółka**”), operatora platformy Autenti.com, przeznaczonej do autoryzacji dokumentów i zawierania umów w Internecie, tj. serwisu pod adresem <https://autenti.com/>

II. ZAKRES I CEL OPINII

Celem opinii jest udzielenie odpowiedzi na pytanie administratora platformy internetowej Autenti.com (dalej jako „**Platforma**” lub „**Autenti**”) w przedmiocie oceny możliwości zawierania umów przez Internet oraz skuteczność takich umów w świetle przepisów prawa krajowego i europejskiego.

Niniejsza opinia została przygotowana na zlecenie Spółki i może być wykorzystana do innych celów wyłącznie za wyraźną zgodą udzieloną przez Kancelarię i Autorów opinii, którzy posiadają pełnię praw autorskich do stworzonego dzieła.

III. ANALIZA PRAWNA

CZĘŚĆ I - ANALIZA PODSTAWOWYCH ZAGADNIEŃ PRAWNYCH

1. Warunki zawarcia umowy

Funkcjonowanie Internetu wiąże się z powstaniem szeregu korzyści dla konsumentów. Internet, stając się podstawowym środkiem komunikacji dał możliwość zawierania za jego pośrednictwem umów. Posługiwanie się Internetem w obrocie gospodarczym jest - w dzisiejszych czasach - powszechnie wykorzystywanym kanałem poszukiwania kontrahentów. Rozwój technologii informatycznych doprowadził do tego, iż z umowami zawieranyymi *on-line* spotykamy się przy okazji nabywania towarów i usług, zarówno w firmach i sklepach internetowych, jak i innych formach e-biznesu.

Co ciekawe - nie wszyscy internauci zdają sobie sprawę z tego, że w momencie dokonania transakcji (złożenia zamówienia, kliknięcia ikonki „kup teraz” lub „zamawiam”) zawarli oni określoną umowę z konkretnym przedsiębiorcą, który

funkcjonuje w sieci, ale jest też realnym podmiotem prawa, takim samym przedsiębiorcą, jak ów funkcjonujący poza siecią.

Kodeks cywilny (dalej jako „**KC**”) w art. 353¹ określa tzw. **zasadę swobody umów**, będącą jedną z najbardziej doniosłych reguł umożliwiającą funkcjonowanie obrotu gospodarczego. Zgodnie z tą zasadą, strony zawierające umowę o charakterze cywilnoprawnym mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) tego stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Zasada swobody umów wyraża się zatem w możliwości zawarcia dowolnej umowy, z dowolnym kontrahentem i w dowolnym czasie, o treści ustalonej w danym wypadku przez strony tej umowy.

Granice zasady swobody umów wyznaczone są natomiast przez wymienione w art. 353¹ KC okoliczności, jak również przez art. 58 § 1 KC, w myśl którego czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna.

Zgodnie z art. 60 KC, wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona (z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie) przez **każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny**, w tym również przez ujawnienie tej woli w postaci elektronicznej (oświadczenie woli).

Jest rzeczą nie budzącą wątpliwości, iż strony umowy mogą - zgodnie z zasadą swobody umów - wybrać dowolną formę umowy, w tym również zawrzeć umowę przez Internet¹, chyba że konkretny przepis prawa nakazuje zawarcie umowy w określonej

---

¹ T. Wiśniewski, Kodeks cywilny. Komentarz. Księga trzecia. Zobowiązania. Wyd. 1, Warszawa 2013, komentarz do art. 353¹ K.c.

formie² (po rygorem nieważności³, bądź dla celów dowodowych⁴, bądź dla osiągnięcia określonego skutku⁵).

W przypadku zawarcia umowy przez Internet oświadczenie woli wyrażane jest w postaci elektronicznej i jest traktowane jako złożone innej osobie z chwilą, gdy wprowadzono je do środka komunikacji elektronicznej w taki sposób, żeby osoba ta mogła się zapoznać z jego treścią (art. 61 § 2 KC).

2. Formy zawarcia umowy

W polskim prawie wyróżnia się następujące formy zawierania umów:

- a) forma ustna,
- b) zwykła forma pisemna,
- c) z poświadczeniem daty,
- d) z poświadczeniem podpisu,
- e) akt notarialny,
- f) forma elektroniczna.

W świetle powyższego, umowy mogą być zawierane w różnej formie - zarówno tradycyjnej pisemnej, jak i ustnej, czy w formie aktu notarialnego. Niewątpliwym osiągnięciem współczesnych czasów jest możliwość zawarcia umowy w Internecie - dzięki czemu - składanie oświadczeń woli może zostać znacznie uproszczone i wyrażać

---

² Zgodnie z **art. 74 KC**:

§ 1. Zastrzeżenie formy pisemnej bez rygoru nieważności ma ten skutek, że w razie niezachowania zastrzeżonej formy nie jest w sporze dopuszczalny dowód ze świadków ani dowód z przesłuchania stron na fakt dokonania czynności. Przepisu tego nie stosuje się, gdy zachowanie formy pisemnej jest zastrzeżone jedynie dla wywołania określonych skutków czynności prawnej.

§ 2. Jednakże mimo niezachowania formy pisemnej przewidzianej dla celów dowodowych, dowód ze świadków lub dowód z przesłuchania stron jest dopuszczalny, jeżeli obie strony wyrażą na to zgodę, jeżeli żąda tego konsument w sporze z przedsiębiorcą albo jeżeli fakt dokonania czynności prawnej będzie uprawdopodobniony za pomocą pisma.

§ 3. Przepisów o formie pisemnej przewidzianej dla celów dowodowych nie stosuje się do czynności prawnych w stosunkach między przedsiębiorcami.

³ **Art. 709² KC** Umowa leasingu **powinna być zawarta na piśmie pod rygorem nieważności.**

⁴ **Art. 648. § 1 KC** Umowa o roboty budowlane **powinna być stwierdzona pismem.**

⁵ **Art. 678 KC § 1.** W razie zbycia rzeczy najętej w czasie trwania najmu nabywca wstępuje w stosunek najmu na miejsce zbywcy; może jednak wypowiedzieć najem z zachowaniem ustawowych terminów wypowiedzenia.

§ 2. **Powyższe uprawnienie do wypowiedzenia najmu nie przysługuje nabywcy, jeżeli umowa najmu była zawarta na czas oznaczony z zachowaniem formy pisemnej i z datą pewną**, a rzecz została najemcy wydana.

się w formie elektronicznej. Owo ułatwienie obrotu stanowi jednak źródło szeregu kwestii prawnych.

3. Zawieranie umów na odległość

Podstawy prawne zawierania umów drogą elektroniczną wprowadzone zostały do Kodeksu cywilnego na mocy ustawy nowelizacyjnej z 14 lutego 2003 r., która - „w opinii Komisji Kodyfikacyjnej - miała być odpowiedzią na nowe potrzeby obrotu gospodarczego zarówno profesjonalnego, jak i konsumenckiego.”⁶ Jednocześnie, celem ustawy była implementacja dyrektywy 2000/31/WE w zakresie art. 9-11, w tym procedury składania zamówień drogą elektroniczną.

3.1. Zawieranie umów na odległość przez konsumentów

Regulacje dotyczące umów zawieranych na odległość i poza lokalem przedsiębiorstwa, zawiera ustawa z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (dalej jako „**u.o.n.p.k.**”). Z umową na odległość mamy do czynienia, gdy transakcja jest dokonywana / umowa jest zawierana mimo braku jednoczesnej obecności obu jej stron. Umowę taką można zawrzeć przy wykorzystaniu np. drukowanego lub elektronicznego formularza, reklamy prasowej z wydrukowanym formularzem zamówienia, reklamy e-mailowej, katalogu, telefonicznie i na wiele innych sposobów. W tej kategorii mieszczą się także umowy zawierane przez Internet. W praktyce umowy zawierane na odległość, to głównie handel elektroniczny i sprzedaż wysyłkowa.

Trzeba jednak pamiętać, że w świetle powołanej ustawy nie wszystkie transakcje są uznawane za umowy zawierane na odległość, a jedynie takie, w których jedną ze stron jest konsument, a drugą przedsiębiorca, w taki sposób organizujący swoją działalność. Związane jest to z faktem, iż ww. ustawa, stanowiąc narzędzie ochrony dla strony słabszej, przyznaje konsumentowi liczne prawa, w szczególności prawo odstąpienia od umowy w terminie 10 dni, bez podawania przyczyny (art. 7 u.o.n.p.k.).

Należy podkreślić, iż „po wejściu w życie ustawy o prawach konsumenta z dnia 30 maja 2014 r., co nastąpi w grudniu 2014 r., zastępującej u.o.n.p.k., zapewniony zostanie jeszcze większy stopień bezpieczeństwa konsumenta w przypadku umów zawieranych

---

⁶ D. Lubasz, Handel elektroniczny. Bariery prawne. Wyd. 1, Warszawa 2013.

na odległość.”⁷ Najważniejsze zmiany, których celem jest zwiększenie ochrony słabszych uczestników rynku to: wydłużenie prawa do odstąpienia od umowy zawartej poza lokalem lub na odległość z 10 do 14 dni oraz wymóg uzyskania wyraźnej zgody konsumenta na wszelkie dodatkowe płatności, wykraczające poza uzgodnione wynagrodzenie za główne świadczenia umowne przedsiębiorcy.

Nadto, konsument, który kupi wadliwy produkt i będzie chciał skorzystać z rękojmi, składając reklamację, będzie mógł wybierać między naprawą, wymianą, obniżeniem ceny a odstąpieniem od umowy

Oprócz powyższego, prawo wskazuje, że najpóźniej w chwili wyrażenia przez konsumenta woli zawarcia umowy na odległość, na przedsiębiorcy spoczywać będzie obowiązek poinformowania konsumenta o m.in. głównych cechach świadczenia oraz sposobie porozumiewania się z konsumentem, łącznej cenie lub wynagrodzeniu za świadczenia objęte umową, sposobie i terminie odstąpienia od umowy. Ogółem ustawa o prawach konsumenta, od dnia jej wejścia w życie (25 grudnia 2014 r.) nałożyła na przedsiębiorców 21 obowiązków informacyjnych w stosunku do konsumentów, które będą musiały być spełnione przed zawarciem umowy na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa.

Dzięki nowej ustawie, dokonywanie zakupów za pośrednictwem Internetu będzie bezpieczniejsze dla konsumentów, choć niewątpliwie będzie wymagało od przedsiębiorców wdrożenia i stosowania nowych procedur – używania nowych narzędzi. Platforma Autenti zapewnia tego rodzaju narzędzia i dzięki temu może w sposób efektywny wspierać przedsiębiorców w prowadzonej przez nich działalności.

Warto przy tej okazji zauważyć, że możliwość zawierania umów przez Internet znacznie usprawnia i ułatwia relacje konsumentów z przedsiębiorcami (zapewniając szybkość i wygodę obrotu), a przy tym obowiązujące prawo dość skutecznie chroni konsumentów (u.o.n.p.k. oraz ustawa o prawach konsumenta). W tej sytuacji coraz powszechniejsze staje się zawieranie za pomocą Internetu umów dotyczących nabywania przez konsumentów kluczowych dla funkcjonowania branży B2C usług o charakterze powszechnym, takich jak: usługi ubezpieczeniowe, usługi mobilne, usługi dostawy prądu, czy gazu, telewizji czy Internetu.

W tym kontekście należy odnotować, że:

- a) platforma Autenti umożliwia zawarcie umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, która w myśl ustawy Prawo telekomunikacyjne może być

⁷ Informacja internetowa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

zawarta w formie elektronicznej, za pomocą formularza dostępnego na stronie dostawcy usług telekomunikacyjnych (art. 56 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne⁸; t.j. Dz.U. z 2014 r. nr 2014 r. poz. 243 ze zm.). Mając powyższe na uwadze, Autenti dostarcza stronom trwałą nośnik treści zawieranej umowy, którą potwierdza najpierw przedsiębiorca, a następnie konsument; w ten sposób dochodzi do skutecznego zawarcia umowy, tj. złożenia przez obie strony zgodnych oświadczeń woli o zawarciu umowy, z zachowaniem wyżej określonych wymogów prawa;

---

⁸ **Art. 56.** 1. Świadczenie usług telekomunikacyjnych odbywa się na podstawie umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych.

2. Umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawiera się w formie pisemnej lub elektronicznej za pomocą formularza udostępnionego na stronie internetowej dostawcy usług. Wymóg formy pisemnej lub elektronicznej nie dotyczy umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawieranej przez dokonanie czynności faktycznych obejmujących w szczególności umowy o świadczenie usług przedpłaconych świadczonych w publicznej sieci telekomunikacyjnej, publicznie dostępnych usług telefonicznych świadczonych za pomocą aparatu publicznego lub przez wybranie numeru dostępu do sieci dostawcy usług.

3. Umowa o świadczenie publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych, wymagająca formy pisemnej lub elektronicznej, powinna, z zastrzeżeniem ust. 5, w jasnej, zrozumiałej i łatwo dostępnej formie określać w szczególności:

- 1) strony umowy, w tym nazwę (firmę), adres i siedzibę dostawcy usług;
- 2) świadczone usługi ze wskazaniem elementów składających się na opłatę abonamentową;
- 3) termin oczekiwania na przyłączenie do sieci lub termin rozpoczęcia świadczenia usług;
- 4) okres, na jaki została zawarta umowa, w tym minimalny okres wymagany do skorzystania z warunków promocyjnych;
- 5) pakiet taryfowy, jeżeli na świadczone usługi obowiązują różne pakiety taryfowe;
- 6) sposób składania zamówień na pakiety taryfowe oraz dodatkowe opcje usługi;
- 7) sposoby dokonywania płatności;
- 8) okres rozliczeniowy;
- 9) tryb i warunki dokonywania zmian umowy oraz warunki jej przedłużenia i rozwiązania;
- 10) ograniczenia w zakresie korzystania z udostępnionych abonentowi przez dostawcę usług telekomunikacyjnych urządzeń końcowych, o ile zostały one wprowadzone przez dostawcę usług lub na jego zlecenie;
- 11) dane dotyczące funkcjonalności świadczonej usługi obejmujące informacje:
  - a) czy zapewniane są połączenia z numerami alarmowymi,
  - b) czy gromadzone są dane o lokalizacji telekomunikacyjnego urządzenia końcowego, z którego wykonywane jest połączenie,
  - c) o wszelkich ograniczeniach w kierowaniu połączeń do numerów alarmowych,
  - d) o wszelkich ograniczeniach w dostępie lub korzystaniu z usług i aplikacji,
  - e) o procedurach wprowadzonych przez dostawcę usług w celu pomiaru i organizacji ruchu w sieci, aby zapobiec osiągnięciu lub przekroczeniu pojemności łącza, wraz z informacją o ich wpływie na jakość świadczonych usług,
  - f) o działaniach, jakie dostawca usług jest uprawniony podejmować w związku z przypadkami naruszenia bezpieczeństwa lub integralności sieci i usług;
- 12) dane dotyczące jakości usług, w szczególności minimalne oferowane poziomy jakości usług, w tym czas wstępnego przyłączenia, a także inne parametry jakości usług, jeżeli zostały określone przez Prezesa UKE na podstawie art. 63 ust. 2a;
- 13) sposoby informowania abonenta o wyczerpaniu pakietu transmisji danych w przypadku usługi dostępu do sieci Internet świadczonej w ruchomej publicznej sieci telekomunikacyjnej oraz o możliwości bieżącej kontroli stanu takiego pakietu przez abonenta;
- 14) zakres usług serwisowych oraz sposoby kontaktowania się z podmiotami, które je świadczą;
- 15) zakres odpowiedzialności z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, wysokość odszkodowania oraz zasady i terminy jego wypłaty, w szczególności w przypadku gdy nie został osiągnięty określony w umowie poziom jakości świadczonej usługi;
- 16) zasady, tryb i terminy składania oraz rozpatrywania reklamacji;
- 17) informację o polubownych sposobach rozwiązywania sporów;
- 18) sposób uzyskania informacji o aktualnym cenniku usług oraz kosztach usług serwisowych;
- 19) zasady umieszczenia danych abonenta w spisie abonentów w przypadku umowy dotyczącej świadczenia usług głosowych;
- 20) sposób przekazywania abonentowi informacji o zagrożeniach związanych ze świadczoną usługą, w tym o sposobach ochrony bezpieczeństwa, prywatności i danych osobowych;
- 21) wszelkie opłaty należne w momencie rozwiązania umowy, w tym warunki zwrotu telekomunikacyjnych urządzeń końcowych ze wskazaniem, na czyj koszt zwrot ma nastąpić.

- b) co do możliwości zmiany warunków zawartej umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, przedsiębiorca zobowiązany jest do utrwalenia oświadczenia abonenta w tej kwestii, które może być złożone także drogą elektroniczną. Nadto, przedsiębiorca zobligowany jest do potwierdzenia konsumentowi faktu złożenia przez niego oświadczenia woli zmieniającego warunki umowy. Takie potwierdzenie, zawierające m.in. treść zmiany warunków umowy oraz informację o złożeniu przez konsumenta oświadczenia o zmianie warunków umowy, musi zostać dostarczone konsumentowi na wskazany przez niego adres poczty elektronicznej. Autenti daje możliwość spełnienia tych wymogów prawa, zapewniając Stronom zarówno narzędzie pozwalające na wzajemne składanie oświadczeń woli, jak i na wymianę dokumentów, w tym plików elektronicznych o utrwalonej treści (bez możliwości edytowania);
- c) obecnie w obrocie niejednokrotnie mamy do czynienia z umowami zawieranymi drogą telefoniczną; dla ich ważności, a przy tym dla zapewnienia bezpieczeństwa konsumentom, ustawa o prawach konsumenta przewiduje, iż treść umowy

---

4. Umowa o zapewnienie przyłączenia do publicznej sieci telekomunikacyjnej poza elementami, o których mowa w ust. 3, powinna określać numer przydzielony abonentowi, a w przypadku przyłączenia do stacjonarnej publicznej sieci telekomunikacyjnej - także adres zakończenia sieci.

4a. W przypadku konsumenta początkowy okres obowiązywania umowy określony w umowie, o której mowa w ust. 1, zawieranej z danym dostawcą usług na czas określony nie może być dłuższy niż 24 miesiące.

4b. Dostawca usług zapewnia użytkownikowi końcowemu możliwość zawarcia umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych również na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

5. Dane, o których mowa w ust. 3 pkt 6-8 i 10-21, na podstawie wyraźnego postanowienia umowy, mogą być zawarte w regulaminie świadczenia publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych.

6. Dostawca usług może umożliwić abonentowi będącemu stroną umowy zawartej w formie pisemnej lub elektronicznej zmianę warunków umowy, o których mowa w ust. 3 pkt 2 i 4-7, za pomocą środków porozumiewania się na odległość, w szczególności telefonicznie lub przy użyciu poczty elektronicznej lub faksu. Dostawca usług obowiązany jest jednak utrwalic oświadczenie abonenta złożone w sposób określony w zdaniu pierwszym i przechowywać je do końca obowiązywania umowy na zmienionych warunkach i udostępniać jego treść abonentowi na jego żądanie, zgłoszone w szczególności w trakcie postępowania reklamacyjnego. W przypadku zmiany warunków umowy dokonanej telefonicznie powinna być utrwalona cała rozmowa. Jednocześnie dostawca usług obowiązany jest do potwierdzenia abonentowi faktu złożenia oświadczenia o zmianie warunków umowy oraz jego zakresu i terminu wprowadzenia zmian w terminie ustalonym z abonentem, ale nie później niż w ciągu jednego miesiąca od dnia zlecenia zmiany. Abonentowi przysługuje prawo odstąpienia od dokonanej zmiany warunków umowy, bez podania przyczyn, poprzez złożenie oświadczenia w formie pisemnej w terminie 10 dni od dnia otrzymania potwierdzenia. Do zachowania tego terminu wystarczy wysłanie oświadczenia przed jego upływem.

6a. Potwierdzenie, o którym mowa w ust. 6, dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych dostarcza drogą elektroniczną na wskazany przez abonenta w tym celu adres poczty elektronicznej lub za pomocą podobnego środka porozumiewania się na odległość. Potwierdzenie powinno zawierać:

- 1) treść zmiany warunków umowy dokonanej za pomocą środków porozumiewania się na odległość lub w przypadku, gdy treść zmiany ze względu na jej objętość utrudniać będzie abonentowi zapoznanie się z nią - odesłanie do miejsca na stronie internetowej dostawcy, gdzie abonent może się z nią zapoznać;
- 2) informację o złożeniu przez abonenta oświadczenia o zmianie warunków umowy oraz jej zakresie i terminie wprowadzenia tych zmian.

6b. W przypadku braku możliwości dostarczenia potwierdzenia, o którym mowa w ust. 6, w sposób określony w ust. 6a lub na żądanie abonenta dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych dostarcza potwierdzenie w formie pisemnej.

7. Abonentowi nie przysługuje prawo odstąpienia od dokonanej zmiany warunków umowy, o którym mowa w ust. 6, jeżeli dostawca usług, za zgodą abonenta, rozpoczął świadczenie usług zgodnie ze zmienionymi warunkami umowy.

8. W razie braku potwierdzenia abonentowi faktu złożenia oświadczenia o zmianie warunków umowy oraz jego zakresu i terminu wprowadzenia zmian, o których mowa w ust. 6, termin, w którym abonent może odstąpić od dokonanej zmiany warunków umowy, wynosi trzy miesiące i liczy się od dnia złożenia oświadczenia o zmianie warunków umowy. Jeżeli jednak abonent po rozpoczęciu biegu tego terminu otrzyma potwierdzenie, termin ulega skróceniu do 10 dni od dnia otrzymania tego potwierdzenia.

9. Do zmiany warunków umowy w trybie, o którym mowa w ust. 6, nie stosuje się art. 60a.

proponowanej telefonicznie przez przedsiębiorcę musi zostać potwierdzona na papierze lub trwałym nośniku przez przedsiębiorcę, a następnie przez konsumenta. Dopiero po potwierdzeniu przez konsumenta treści umowy, uznaje się jego oświadczenie woli o zawarciu umowy za skuteczne, natomiast umowę za zawartą;

- d) zawarcie umowy o pracę może nastąpić na odległość i w takim przypadku pracodawca ma obowiązek potwierdzić pracownikowi warunki pracy (w tym określić strony umowy, rodzaj umowy i pozostałe warunki jej świadczenia i wynagrodzenia). Potwierdzenie wymagane przez prawo może zostać wyrażone na trwałym nośniku i uzyskane/przekazane za pomocą platformy Autenti;
- e) przez trwały nośnik ustawa rozumie materiał lub narzędzie umożliwiające przechowanie informacji oraz dostęp do nich w przyszłości. Bez wątplenia trwałym nośnikiem jest umowa utrwalona w postaci pliku PDF, w której treści przedsiębiorca i konsument potwierdzili treść umowy. Platforma Autenti może zatem być wykorzystywana również w celu zawierania umów, o których mowa powyżej, umożliwia bowiem uzyskanie od konsumenta potwierdzenia złożenia oświadczenia o zawarciu umowy na trwałym nośniku treści umowy.

3.2. Zawieranie umów na odległość przez przedsiębiorców

Umowy na odległość mogą być zawierane również między przedsiębiorcami, jednakże w takiej sytuacji nie mają zastosowania ww. szczególne przepisy mające chronić poszczególnych uczestników rynku. Od przedsiębiorcy, jako podmiotu profesjonalnego, ustawodawca wymaga bowiem należytej staranności i rozeznania, uznając przy tym, że potrafi on właściwie ocenić treść i skutki dokonywanych czynności i związane z nimi ryzyko.

4. Tryb ofertowy zawarcia umowy

Tryb ofertowy jest podstawowym trybem zawierania umów w większości systemów prawnych. Dla specyfiki zawierania umów przez Internet tryb ten ma pierwszorzędne znaczenie, znajdując współcześnie powszechne zastosowanie. W polskim systemie prawnym tryb ofertowy ma charakter modelowy i składa się - co do zasady - z dwóch relewantnych prawnie czynności, polegających na wzajemnej wymianie oświadczeń woli stron: (1) **propozycji zawarcia umowy (oferta) składanej przez oferenta** i (2) **akceptacji tej propozycji, czyli przyjęcia oferty przez oblata**.

Zasada ta wyrażona została w art. 66 KC wskazującym, że oferta to oświadczenie (zakomunikowanie) drugiej stronie woli zawarcia umowy, określające istotne jej postanowienia.

4.1. Istotne postanowienia umowy (*essentialia negotii*)

Istotne postanowienia proponowanej umowy to w przypadku umów nazwanych⁹, zawieranych w trybie ofertowym, określenie co najmniej składników przedmiotowo istotnych (tzw. *essentialia negotii*), które determinują typ czynności prawnej, charakteryzują i indywidualizują umowę. Brak określenia istotnych postanowień umowy sprawia, że propozycja zawarcia umowy może być uważana, w najlepszym razie, za zaproszenie do rozpoczęcia rokowań, ale nie za ofertę, np. ogłoszenie w prasie o sprzedaży samochodu bez wymienienia istotnych postanowień proponowanej umowy¹⁰ takich jak cechy samochodu, cena sprzedaży, pozostałe warunki sprzedaży.

4.2. Związanie ofertą

W tym miejscu trzeba wyjaśnić kwestię skutecznego związania ofertą. Mianowicie, art. 66 § 2 KC stanowi, iż jeżeli oferent nie oznaczył w ofercie terminu, w ciągu którego będzie oczekiwać odpowiedzi, oferta złożona w obecności drugiej strony albo za pomocą środka bezpośredniego porozumiewania się na odległość przestaje wiązać, gdy nie zostanie przyjęta **niezwłocznie**. Przyjęte rozwiązanie prawne przesądza, że oblat ma prawo zarówno do przyjęcia, jak i odrzucenia oferty, a zatem **dopiero akceptacja oferty będąca wyrazem uzyskania przez strony konsensusu prowadzi do powstania umownego stosunku zobowiązaniowego**. Ta zasada doznaje przełamania w odniesieniu do przedsiębiorców pozostających w stałych stosunkach gospodarczych.

4.3. Oferta elektroniczna

Rozważania dotyczące konstrukcji prawnej oferty znajdują zastosowanie do oferty elektronicznej, dla której jednak, wdrażając regulację art. 11 dyrektywy 2000/31/WE, przewidziano szczególne wymogi. Kształt prawny oferty elektronicznej ustalono w opisanym już nowelizacji Kodeksu cywilnego z 2003 r. przez wprowadzenie art. 66¹ KC, mającego jednak charakter przepisu szczególnego, wyłączającego (w zakresie w nim uregulowanym) stosowanie art. 66 KC.

⁹ Umów skatalogowanych w Kodeksie Cywilnym, których treść, skutki zawarcia i niekiedy forma zawarcia, termin przedawnienia roszczeń określone zostały przez ustawodawcę, który w ten sposób stworzył swoisty wzorzec ustawy określonych umów, mających szczególne znaczenie dla obrotu prawnego ze względu na powszechność występowania.

¹⁰ Wyrok SN z 20 października 1978 r., IV CR 402/78, OSNCP 1979, nr 7-8, poz. 154.

Powołany przepis art. 66¹ KC stanowi, że oferta złożona w postaci elektronicznej wiąże składającego, jeżeli druga strona **niezwłocznie potwierdzi jej otrzymanie**. Wobec powyższego, dla zawarcia umowy z wykorzystaniem oferty w postaci elektronicznej konieczne są ze strony oblata co najmniej dwie czynności: po pierwsze, **niezwłoczne potwierdzenie uzyskania oferty drogą elektroniczną**, a po drugie, **ustosunkowanie się do samej oferty poprzez jej przyjęcie lub odrzucenie**.¹¹

Użytkownik platformy/serwisu internetowego, składając oświadczenie woli za pośrednictwem Internetu kieruje je do konkretnego adresata. Nie jest to zatem ani oświadczenie składane w sposób anonimowy, ani oświadczenie składane bliżej nieokreślonej osobie lub grupie podmiotów.

Do oceny skutków prawnych złożenia tego rodzaju oświadczenia woli, zastosowanie znajdują przepisy KC o ofercie, a nie art. 66¹ KC. Przepis ten, regulujący – co prawda – instytucję oferty w postaci elektronicznej, dotyczy wyłącznie informacji handlowych i ofert składanych w postaci elektronicznej, w tym za pośrednictwem strony internetowej – strony domowej (*homepage*). Odnosi się on zatem do oświadczeń kierowanych do nieograniczonego kręgu osób o nieustalonej tożsamości prawnej (*incertae personas*)¹². Informacja handlowa nie jest zwykle ofertą zawarcia umowy lub nie musi być tożsama z treścią oferty, a w takim wypadku jej zamieszczenie w Internecie nie wywołuje skutków polegających na związaniu ofertą.

W świetle powyższych przepisów, dotyczących zawierania umów w formie elektronicznej, bez wątplenia, zawieranie umów przez Internet należy oceniać jako prawnie dopuszczalne, a do dokonywania tego typu czynności tryb ofertowy przewidziany przez ustawodawcę w art. 66 i nast. KC jest jak najbardziej adekwatny.

5. Bezpieczny podpis elektroniczny weryfikowany kwalifikowanym certyfikatem

Podpis elektroniczny jest narzędziem identyfikującym uczestników wymiany dokumentów elektronicznych. Jest to narzędzie, dzięki któremu możliwym staje się identyfikacja podmiotu, od którego pochodzi oświadczenie, złożone w formie elektronicznej i który ponosi odpowiedzialność za jego treść i skutki jego złożenia.

¹¹ D. Lubasz, Handel elektroniczny. Bariery prawne. Wyd. 1, Warszawa 2013.

¹² J. Ciszewski, Kodeks cywilny. Komentarz. Warszawa 2014, komentarz do art. 66¹ K.c.

Definicja zawarta w ustawie z 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (dalej jako „u.p.e.”) stanowi, iż podpis elektroniczny należy rozumieć jako **dane w postaci elektronicznej, które wraz z innymi danymi, do których zostały dołączone lub z którymi są logicznie powiązane, służą do identyfikacji osoby składającej podpis elektroniczny**. Ustawa określa także cechy bezpiecznego podpisu elektronicznego.

Posługiwanie się podpisem elektronicznym z użyciem kwalifikowanego certyfikatu prowadzi do skutków równoważnych pod względem prawnym, ze złożeniem na dokumencie zawierającym oświadczenie woli, własnoręcznego podpisu osoby, od której oświadczenie to pochodzi.

Podstawową funkcją bezpiecznego podpisu elektronicznego jest elektroniczne - cyfrowe podpisywanie umów i innych dokumentów mających znaczenie w obrocie handlowym i cywilnoprawnym.

6. Skuteczność zawierania umów przez Internet

W czasach dynamicznego rozwoju teleinformatycznego, w których nowe technologie IT przenikają niemal wszystkie dziedziny życia, zawieranie umów przez Internet staje się praktyką powszechną, ale co istotniejsze, nie wszyscy uczestnicy rynku mają świadomość związanych z tym warunków prawnej skuteczności czynności podejmowanych przez Internet oraz specyficznych kwestii bezpieczeństwa.

Dalsze uwagi dotyczą zatem kwestii skuteczności umów zawieranych za pośrednictwem Internetu, analizowanych w kontekście właściwych uregulowań Kodeksu cywilnego.

6.1. Moment zawarcia umowy

Jak zostało już wyżej wspomniane, **oświadczenie woli może zostać wyrażone przez każde zachowanie, które ujawnia wolę w sposób dostateczny**. Nadto, jak wynika z dotychczasowej analizy, zawieranie umów poprzez Internet jest dozwolone w świetle polskiej ustawy i prawnie wiążące. Umowa zatem zostanie skutecznie zawarta przez Internet, gdy strony umowy, których tożsamość została należycie ujawniona i określona, złożą zgodne oświadczenia woli – co w praktyce oznacza złożenie przez jedną ze stron oferty zawarcia umowy o określonej treści i jej akceptację przez stronę przeciwną, gdy fakt ten zostanie przez nią w sposób właściwy zakomunikowany.

Ustalenie konkretnego momentu, w którym oświadczenie woli o zawarciu umowy (chwila złożenia oferty) zostało dokonane przez oferenta ma dla niego zasadnicze znaczenie. Od chwili jego złożenia oferent jest bowiem związany jego treścią.

Trzeba wskazać na fakt, iż związanie oferenta umową – co do zasady - jest ograniczone w czasie. Potwierdza to treść art. 66 § 2 KC, który stanowi, iż **jeśli oferent nie oznaczył w ofercie terminu, w ciągu którego będzie oczekiwać odpowiedzi, to oferta złożona w obecności drugiej strony, albo za pomocą środka bezpośredniego porozumiewania się na odległość przestaje wiązać, gdy nie zostanie przyjęta niezwłocznie; natomiast oferta złożona w inny sposób przestaje wiązać z upływem czasu, w którym składający ofertę mógł w zwykłym toku czynności otrzymać odpowiedź wysłaną bez nieuzasadnionego opóźnienia.**

Chwila złożenia oświadczenia woli w postaci elektronicznej ustalana jest zgodnie z art. 61 § 2 KC. Przepis ten wskazuje, że **do złożenia oświadczenia woli w postaci elektronicznej dochodzi w momencie wprowadzenia oświadczenia woli wyrażonego w postaci elektronicznej do środka komunikacji elektronicznej, w taki sposób że inna osoba mogła zapoznać się z jego treścią.**

W doktrynie uznaje się, iż art. 61 § 2 KC stosuje się do oświadczeń woli, które są przesyłane do adresata za pomocą sieci teleinformatycznych, w szczególności za pośrednictwem Internetu. Co więcej, za środek komunikacji elektronicznej, o którym mowa w przepisie należy uznać taki, który należy do adresata oświadczenia lub jest przez niego kontrolowany, co potwierdza orzecznictwo Sądu Najwyższego: „Oświadczenie woli w postaci elektronicznej dokonywane *on-line* zostaje złożone z chwilą jego przejścia do systemu informatycznego prowadzonego i kontrolowanego przez odbiorcę, to jest w momencie przyjęcia oświadczenia przez serwer odbiorcy i zarejestrowania na nim odpowiednich danych”.¹³

6.2. Problematyka dojścia oświadczenia woli złożonego przez Internet do adresata

Regulacja art. 61 § 2 KC przesądza, że dla skutecznego złożenia oświadczenia w postaci elektronicznej nie jest konieczne zapoznanie się z jego treścią przez adresata.

¹³ Postanowienie SN z 10 grudnia 2003 r., V CZ 127/03, OSNC 2005/1 poz. 12.

To adresata oświadczenia obciąża zatem ryzyko i konsekwencje niezapoznania się z jego treścią. Nadawcę obciążają natomiast negatywne konsekwencje niedotarcia oświadczenia do adresata.

Doktryna i judykatura stoją przy tym na stanowisku, iż w przypadku składania oświadczeń woli w komunikacji *on-line*, bez uszczerbku dla należytej i równoczesnej ochrony nadawcy i adresata możliwe jest uznanie, że relewantny z punktu widzenia art. 61 § 2 KC jest moment, w którym adresat oświadczenia mógł zapoznać się z jego treścią. Z prawnego punktu widzenia, moment ten pokrywa się z momentem wprowadzania treści oświadczenia woli do środka komunikacji elektronicznej, a w istocie do serwera odbiorczego obsługującego taki środek, co wynika ze specyfiki tego systemu komunikacji.¹⁴

Ponadto, uznaje się iż oświadczenie woli powinno być przesłane przy użyciu powszechnie dostępnego oprogramowania, które bez trudu pozwoli adresatowi na jego odczytanie. Miarodajna dla ustalenia skutku dotarcia oświadczenia dla adresata ma być możliwość zapoznania się z jego treścią w normalnym toku czynności, bez szczególnych, nadzwyczajnych nakładów i bez szczególnego wysiłku.¹⁵

Co więcej, przesłankę skuteczności doręczenia oświadczenia woli złożonego *on-line* (doręczenia złożonego w taki sposób, by adresat mógł się z nim zapoznać) interpretować należy w ten sposób, że adresat oświadczenia winien uzyskać techniczną możliwość jego odbioru i odczytu. Oznacza to przede wszystkim, że treść oświadczenia powinna być zapisana w sposób umożliwiający jej kompilację i odczyt, zarówno co do formy, jak i co do treści.¹⁶ Ten prezentowany w doktrynie pogląd oznacza, że utrwalenie oświadczenia woli przy zastosowaniu niepopularnego, niebędącego w powszechnym użyciu programu – i przekazanie go adresatowi za pomocą środka komunikacji elektronicznej, nie może prowadzić do skutecznego dokonania czynności prawnej, gdyż nie stanowi skutecznego wprowadzenia oświadczenia woli do środka komunikacji elektronicznej adresata.

---

¹⁴ D. Lubasz, op. cit.

¹⁵ Tak m.in.: J. Gołaczyński. Prawo umów elektronicznych. Kraków 2006.

¹⁶ D. Lubasz, op. cit.

6.3. Forma zawarcia czynności prawnej przez Internet

Stwierdzone zostało wyżej, iż oświadczenie woli złożone w postaci elektronicznej i jednocześnie opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego, kwalifikowanego certyfikatu, jest równoważne ze złożeniem oświadczenia woli w formie pisemnej (art. 78 § 2 KC).

Zatem w sytuacji, kiedy prawo dla ważności czynności prawnej, np. umowy zastrzega zwykłą formę pisemną, możliwe będzie skuteczne zawarcie takiej umowy poprzez wymianę oświadczeń woli stron za pomocą Internetu. W innych sytuacjach, tj. kiedy ustawa zastrzega formę inną niż forma pisemna, umowa będzie mogła zostać skutecznie zawarta za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, tylko w określonych sytuacjach i to po spełnieniu warunków omówionych w niniejszej opinii.

7. Rodzaje umów zawieranych przez Internet

Za pośrednictwem Internetu jego użytkownicy mogą zawierać większość umów opisanych w Kodeksie cywilnym.

Jak wyżej zaznaczono, umowę można zawrzeć w dowolnej formie, chyba że ustawa zastrzega dla danej umowy formy szczególnej.

Na użytek dalszej analizy umowy cywilnoprawne można podzielić na cztery grupy:

1. umowy, dla których ustawa nie przewiduje określonej formy;
2. umowy, dla których ustawa przewiduje formę pisemną;
3. umowy, dla których ustawa przewiduje formę pisemną pod rygorem nieważności;
4. umowy z zastrzeżeniem formy szczególnej.

Umowy mieszczące się w trzech pierwszych grupach mogą zostać zawarte w formie elektronicznej, także przy pomocy Autenti, który – co do zasady – umożliwia zawieranie szeregu różnego rodzaju umów.

7.1. Umowy, dla których ustawa nie przewiduje określonej formy

Oświadczenie o woli zawarcia umowy (oferta), jeżeli przepis prawa nie nakazuje zawarcia umowy w określonej formie, może być złożone w formie dowolnej. Do zawarcia umowy może dojść nawet bez użycia słów, jeżeli tylko z zachowania stron wolę taką można odczytać w sposób dostateczny (art. 60 KC).

Do umów, dla których ustawa nie przewiduje formy, należą m.in. umowy: sprzedaży, najmu ruchomości, najmu nieruchomości zawierane na czas nie dłuższy niż rok, dzierżawy nieruchomości zawierane na czas nie dłuższy niż rok.

Zawarcie ww. umów oraz innych dla których ustawa nie przewiduje szczególnej formy może nastąpić w formie elektronicznej, a zatem użytkownik Autenti może je zawrzeć za pomocą Platformy.

7.2. Umowy, dla których ustawa przewiduje formę pisemną

Umowami, dla których ustawa przewiduje formę pisemną, są w szczególności umowy: dostawy, o roboty budowlane, najmu i dzierżawy nieruchomości lub pomieszczeń zawarte na czas dłuższy niż rok, pożyczki na kwotę powyżej 500 zł, spółki cywilnej, o dzieło z przeniesieniem praw autorskich.

Zgodnie z art. 73 § 1 KC, jeżeli dla dokonania czynności prawnej zastrzeżono formę pisemną, to czynność ta dokonana bez zachowania formy pisemnej będzie nieważna jedynie w przypadku, gdy w przepisie prawa wyraźnie stwierdzone jest, że dana czynność bez zachowania formy pisemnej jest nieważna.

Oznacza to, że dana umowa musi zostać zawarta na piśmie tylko wtedy, kiedy w przepisie regulującym dany typ czynności prawnej / typ umowy wyraźnie przewidziano, że niedopełnienie wymogu formy, tj. np. zawarcie umowy bez zachowania rygору pisemności będzie powodować jej nieważność.

W odniesieniu do sytuacji polegającej na zawieraniu umów przez Internet, należy zatem stwierdzić, że forma pisemna umowy zawieranej przez Internet jest dochowana wówczas, gdy strony zastosują bezpieczny podpis elektroniczny, weryfikowany przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu (art. 78 § 2 KC).

Wskazać także należy, że w przypadku, gdy dla czynności zastrzeżono co prawda formę pisemną, ale forma ta nie została dodatkowo obwarowana rygorem nieważności, to w przypadku niezachowania zastrzeżonej formy, zgodnie z art. 74 § 1 KC umowa jest ważna, nie jest jednak dopuszczalny dowód ze świadków oraz przesłuchania stron na okoliczność dokonania danej czynności. Oznacza to, że wyłącznie w przypadku, gdy obie strony są zgodne co do tego, że zawarły umowę i żadna z nich faktu tego nie kwestionuje, możliwe jest prowadzenie sporu związanego z treścią umowy i warunkami

jej wykonania. W przeciwnym razie – zasadniczo – sądowe dochodzenie ochrony roszczeń związanych z tego rodzaju umową nie będzie efektywne, gdyż strona nie będzie mogła – ze względu na ww. zakaz dowodowy wykazać słuszności swoich racji i zasadności podnoszonych żądań.

Warto jednak zaznaczyć, że w omawianej sytuacji dowód ze świadków oraz dowód z przesłuchania stron będzie jednak dopuszczalny, jeżeli: (1) obie strony wyrażą na to zgodę (co *de facto* jest równoznaczne z potwierdzeniem zawarcia przez te strony umowy), jeżeli (2) żąda tego konsument w sporze z przedsiębiorcą, jeżeli (3) fakt dokonania czynności prawnej zostanie uprawdopodobniony za pomocą pisma oraz (4) w stosunkach między przedsiębiorcami (art. 74 § 2 i 3 KC).

Kodeks cywilny stanowi, co warto mieć na względzie, że przy umowie najmu i dzierżawy nieruchomości lub pomieszczenia na czas dłuższy niż rok, w przypadku niezachowania formy pisemnej, umowę poczytuje się za zawartą na czas nieoznaczony (art. 660, art. 694 KC).

W świetle powyższego, uznać należałoby, że w sytuacji, gdy ustawa przewiduje formę pisemną dla określonej czynności prawnej (np. umowy), to można skutecznie takiej czynności dokonać (zawrzeć umowę) w formie elektronicznej, nawet mimo nieposiadania bezpiecznego podpisu elektronicznego weryfikowanego kwalifikowanym certyfikatem.

7.3. Umowy, dla których ustawa przewiduje formę pisemną pod rygorem nieważności

Do umów, dla których ustawa przewiduje formę pisemną pod rygorem nieważności należy między innymi umowa leasingu, umowa o przejęcie długu. Nadto, zgoda wierzyciela na przejęcie długu oraz oświadczenie poręczyciela w umowie poręczenia winno być złożone w formie pisemnej, pod rygorem nieważności.

Umowy, dla których ustawa przewiduje formę pisemną pod rygorem nieważności mogą zostać zawarte w formie elektronicznej, jednakże wówczas konieczne jest zastosowanie bezpiecznego podpisu elektronicznego, weryfikowanego przy pomocy ważnego, kwalifikowanego certyfikatu.

Zgodnie z art. 73 § 1 KC, jeżeli ustawa zastrzega dla czynności prawnej formę pisemną, pod rygorem nieważności, to czynność dokonana bez zachowania zastrzeżonej formy jest nieważna. Umowa jest nieważna z mocy prawa, tak jakby nie została w ogóle zawarta i przez to nie wywołuje żadnych skutków prawnych.

7.4. Umowy z zastrzeżeniem formy szczególnej

Umowy, dla których ustawodawca przewidział inne formy szczególne, nie mogą zostać zawarte w formie elektronicznej. Do takich form należą w szczególności: umowa z datą pewną (należy jednak zastrzec, że wykorzystanie kwalifikowanych znaczników czasu pozwala na stwierdzenie daty pewnej, a tym samym na zawarcie umowy w formie szczególnej przy pomocy Internetu), umowa z podpisami notarialnie poświadczonymi, umowa w formie aktu notarialnego.

W konsekwencji, dla przykładu wskazać można, że:

- ~ zbycie, wydzierżawienia przedsiębiorstwa lub ustanowienia na nim użytkownika winno być dokonane w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi,
- ~ umowa zobowiązująca do przeniesienia własności nieruchomości, jak i umowa przenosząca własność nieruchomości powinny być zawarte w formie aktu notarialnego,
- ~ (co do zasady) oświadczenie darczyńcy w umowie darowizny wymaga formy aktu notarialnego,
- ~ umowa dożywocia winna zostać zawarta w akcie notarialnym.

Konsekwencją niezachowania umówionej formy szczególnej, tj. innej niż zwykła forma pisemna, jest nieważność umowy. Wymaganie co do formy ma wówczas charakter konstytutywny, jego spełnienie stanowi niezbędną przesłankę oświadczeń woli kontrahentów. Umowa dochodzi do skutku tylko przy zachowaniu umówionej formy.

Powyższe przykładowe umowy, z racji, że ustawodawca określił dla nich wymogi szczególne dotyczące formy ich zawarcia, nie mogą zostać zawarte w formie elektronicznej, co wyłącza zastosowanie i użyteczność Serwisu przy ich zawieraniu.

CZĘŚĆ II - USŁUGI ŚWIADCZONE ZA POŚREDNICTWEM PLATFORMY AUTENTI

1. Zawieranie umów przez użytkowników Autenti

Administrator serwisu Autenti świadczy usługi drogą elektroniczną. Po zarejestrowaniu się w serwisie Autenti możliwe jest zawieranie umów na odległość, przez Internet.

Użytkownicy Autenti za pośrednictwem platformy mogą negocjować treść umowy. Po negocjacjach natomiast zatwierdzają treść ustaloną w plikach elektronicznych i klikają „Podpisz”. Kliknięcie „Podpisz” w sensie prawnym oznacza tyle, co ostateczne zaakceptowanie treści umowy. Z kolei w momencie, gdy wszystkie strony umowy (użytkownicy Autenti) klikną „Podpisz” dochodzi do zawarcia umowy o treści zaakceptowanej przez tych użytkowników i ustalonej w toku korzystania z Serwisu, w treści zapisanych przy tej okazji plików.

2. Bezpieczeństwo zawierania umów przez użytkowników Autenti

Platforma internetowa Autenti umożliwia zawieranie umów, a zawarcie umowy za jej pośrednictwem gwarantuje użytkownikowi bezpieczeństwo, z zastrzeżeniem dotychczasowych uwag, również pod względem prawnym. Dowód z dokonanych na Platformie czynności faktycznych i prawnych jest utrwalony w postaci certyfikatu.

3. Rejestracja, logowanie

Zawieranie umów za pośrednictwem Platformy Autenti jest możliwe dopiero po dokonaniu rejestracji. Osoba, która jej dokona staje się użytkownikiem Autenti. Rejestracja wymaga zaakceptowania treści regulaminu Autenti oraz wyrażenia zgody na przetwarzanie danych osobowych, w celu świadczenia usług opisanych w regulaminie Autenti i na warunkach określonych Polityką Ochrony Prywatności.

Platforma Autenti umożliwia również rejestrację za pośrednictwem zdefiniowanego uprzednio konta, zarejestrowanego na innym serwisie, powiązanym z Autenti (np. Google, Microsoft, Facebook).

Mając powyższe na uwadze, zawieranie umowy przy pomocy platformy Autenti następuje między konkretnymi osobami fizycznymi lub prawnymi, będącymi użytkownikami Autenti. Kliknięcie „Podpisz” jest przyporządkowane wyłącznie

konkretnemu użytkownikowi i powiązane z danymi, do których się odnosi. Nadto, kliknięcie „Podpisz” umożliwia ustalenie tożsamości użytkownika zawierającego umowę.

Stwierdzić zatem należy, że kliknięcie „Podpisz” powoduje spełnienie najważniejszego wymogu podpisu elektronicznego, o którym mowa w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 1999/93/WE z dnia 13 grudnia 1999 roku w sprawie wspólnotowych ram w zakresie podpisów elektronicznych i odpowiednio zgodnie z ustawą o podpisie elektronicznym.

Powyższe oznacza, że zawieranie umów za pośrednictwem Platformy może być oceniane, jak dokonywanie czynności przy pomocy rozwiązań podobnych do bezpiecznego podpisu elektronicznego w rozumieniu ustawy o podpisie elektronicznym, ale nie jest jednoznaczne z dokonaniem czynności prawnej przy pomocy bezpiecznego podpisu elektronicznego weryfikowanego przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu, o czym szerzej w kolejnych punktach niniejszej opinii.

4. Certyfikat dokumentu

Po zawarciu umowy użytkownicy Autenti otrzymują certyfikat dokumentu, który można wydrukować. Certyfikat ten zawiera dane stron umowy według złożonych przez nie oświadczeń, w tym np. imię, nazwisko, PESEL, numer dowodu tożsamości, adres zamieszkania, nazwę firmy, siedzibę i adres firmy, adresy IP. Podkreślić należy, że platforma Autenti umożliwia użytkownikom złożenie wzoru podpisu (obraz podpisu), który po zawarciu umowy będzie widoczny na certyfikacie dokumentu. Certyfikat dokumentu oznacza zatem zaświadczenie elektroniczne, za pomocą którego dane służące do weryfikacji podpisu są przyporządkowane osobie i potwierdzają tożsamość tej osoby.

Wobec powyższego, kliknięcie „Podpisz” w świetle przepisów prawa przybiera formę podpisu elektronicznego, tym bardziej, że podpis elektroniczny bez kwalifikowanego certyfikatu wydanego przez niezależną instytucję certyfikującą, wpisaną do rejestru podmiotów świadczących usługi certyfikacyjne będzie skuteczny w stosunkach między stronami zawierającymi umowę, o ile strony zadeklarują wzajemne respektowanie takiego elektronicznego podpisu, w chwili zaakceptowania Regulaminu Autenti.

5. Szyfrowanie

Umowy zawierane za pomocą platformy Autenti są szyfrowane, co zapewnia użytkownikowi Autenti poufność transmisji danych przesyłanych przez Platformę. Użytkownik Autenti może zatem zawierać umowy, które ujmują informacje poufne oraz stanowiące tajemnicę jego przedsiębiorstwa.

6. Podpis elektroniczny

Platforma umożliwia użytkownikom zawieranie umów na odległość, za pomocą Internetu. Jak zostało wcześniej wspomniane, do zawarcia umowy niezbędne jest złożenie oświadczenia woli o określonej treści.

Kodeks cywilny stanowi w art. 78 § 2, iż **oświadczenie woli złożone w postaci elektronicznej opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu jest równoznaczne z oświadczeniem woli złożonym w formie pisemnej.**

Wobec powyższego, istotne znaczenie przy podpisie elektronicznym ma kwalifikowany certyfikat, który jest wydawany przez niezależne instytucje certyfikujące (tzw. kwalifikowane podmioty świadczące usługi certyfikacyjne w zakresie podpisu elektronicznego).

Procedura uzyskania kwalifikowanego certyfikatu nie jest skomplikowana.

Polega ona na wypełnieniu formularza zamówienia oraz kwestionariusza osobowego, które przesyła się do jednego z kwalifikowanych podmiotów świadczących usługi certyfikacyjne (podmioty te wpisane są do rejestru prowadzonego przez Ministra Gospodarki). Kolejnym krokiem jest potwierdzenie tożsamości osoby, na którą wystawiony będzie certyfikat. Weryfikację tożsamości osoby dokonują m.in. kancelarie notarialne na terenie całego kraju. Finalnie, zestaw podpisanych dokumentów potwierdzających tożsamość składającego wniosek (m.in. wniosek o wydanie certyfikatu kwalifikowanego) należy przesłać do jednego z podmiotów świadczących usługi certyfikacyjne.

Administrator Platformy nie należy do grona kwalifikowanych podmiotów świadczących usługi certyfikacyjne, jednak działając we współpracy z kwalifikowanymi centrami certyfikacyjnymi wykorzystuje aplet dostarczony przez te organizacje do składania bezpiecznych podpisów elektronicznych weryfikowanych kwalifikowanym certyfikatem.

Platforma zapewnia użytkownikowi serwisu Autenti akceptację warunków zawieranej za jego pomocą umowy poprzez proces gwarantujący możliwość zapoznania się z jej treścią i złożenie stosownego oświadczenia woli - najpierw poprzez zaznaczenie na konkretnej treści pliku przycisku „Zatwierdź”, a następnie poprzez kliknięcie przycisku „Podpisz”, co wywiera skutek podobny do zarezerwowanego dla złożenia podpisu elektronicznego.

Działania użytkowników Autenti są rejestrowane i przypisywane do ich indywidualnych kont użytkownika oraz konkretnej czynności / umowy. Dokumenty są szyfrowane, a po zaakceptowaniu danego dokumentu i kliknięciu ikonki „Podpisz”, użytkownicy Autenti mogą uzyskać certyfikat dokumentu, który jest utrwalony na serwerze w postaci czytelnego pliku elektronicznego, którego zawartość można przenieść na papier (wydrukować) lub skopiować na inny trwały nośnik.

Certyfikat zawiera dane stron według złożonych przez nie oświadczeń utrwalonych na Platformie, w tym: imię, nazwisko, numer PESEL, numer dowodu osobistego, adres zamieszkania, nazwę firmy, siedzibę i adres firmy, obraz podpisu.

Certyfikat zawiera również adresy IP.

W oparciu o powyższe należy stwierdzić, że podpis elektroniczny generowany przez Platformę spełnia warunki podpisu elektronicznego przewidziane przez właściwą ustawodawcę, niezbędne dla ważności tych podpisów.

Potwierdza to również treść art. 8 u.p.e. stanowiący, iż **nie można odmówić ważności i skuteczności podpisowi elektronicznemu tylko na tej podstawie, że istnieje w postaci elektronicznej lub dane służące do weryfikacji podpisu nie mają kwalifikowanego certyfikatu, lub nie został złożony za pomocą bezpiecznego urządzenia służącego do składania podpisu elektronicznego.** „Podpis elektroniczny bez certyfikatu będzie bowiem także skuteczny w stosunkach między stronami, jeżeli osoby te wcześniej umówiły się, że będą z niego korzystać i stosować go w obrocie prawnym i gospodarczym.”¹⁷

Rozwiązanie to będzie skuteczne, gdy strony są wyposażone w wystarczające środki technologiczne oraz zawierają wcześniej umowę, w której deklarują wzajemne respektowanie elektronicznego podpisu. W odniesieniu do Platformy czynią to akceptując uprzednio Regulamin Autenti.

---

¹⁷ J. Przetocki. Komentarz do ustawy o podpisie elektronicznym. Warszawa 2002, komentarz do art. 8 u.p.e.

„Jest to zatem **podpis elektroniczny** [...], którego zastosowanie pozostawione jest woli stron.”¹⁸ [...] Strony umowy decydujące się na stosowanie takiego rozwiązania ponoszą pełną i wyłączną odpowiedzialność za skutki prawne z tego wynikające.”¹⁹ W doktrynie podkreśla się przy tym, że **brak kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego nie powoduje wprowadzie nieważności tego podpisu, natomiast sprawia, że podpis taki nie wywołuje skutków prawnych określonych ustawą.**

Podpis taki nie jest równoważny pod względem skutków prawnych z podpisem własnoręcznym.

Zastosowanie przez Autenti apletu dostarczonego przez kwalifikowane centrum certyfikacyjne służącego do składania bezpiecznego podpisu weryfikowanego kwalifikowanym certyfikatem pozwala stronom na potwierdzenie treści zawartej umowy w taki sposób, który jest równoznaczny z podpisem własnoręcznym. W omawianej sytuacji w podpisywanym dokumencie umieszczany jest stosowny certyfikat wydany przez kwalifikowane centrum certyfikacyjne.

7. Weryfikacja użytkowników Autenti

W ramach serwisu Autenti, użytkownicy Platformy otrzymują status odpowiadający sposobowi, w jaki dokonano weryfikacji ich danych osobowych. Na podstawie uzyskanego statusu podmioty, będące kontrahentami użytkownika ważą wiarygodność użytkownika. Każdy użytkownik może zweryfikować swojego kontrahenta na własne potrzeby i ryzyko.

Platforma Autenti umożliwia następujące rodzaje weryfikacji użytkowników:

- a) weryfikacja e-mailem – weryfikacja faktycznego dostępu do adresu e-mail;
- b) weryfikacja podpisem elektronicznym weryfikowanym kwalifikowanym certyfikatem;
- c) weryfikacja poprzez logowanie określonym kontem serwisu powiązanego (np. Google, Microsoft, Facebook);
- d) weryfikacja dostępu do podanego numeru telefonu.

---

¹⁸ J. Przetocki, op. cit.

¹⁹ D. Lubasz, op. cit.

Właściwe zweryfikowanie przez użytkownika Platformy określonego kontrahenta, z którym zamierza on zawrzeć umowę, stanowi element gwarantujący bezpieczeństwo przyszłej umowy.

8. Ochrona danych osobowych

Podstawą przetwarzania danych osobowych użytkowników Autenti jest - co zasady - ich zgoda, a w jej ramach i na jej podstawie dane użytkowników mogą być przekazywane innym użytkownikom, w przypadku gdy jest to niezbędne do celów realizowania komunikacji, korzystania z usług administratora serwisu Autenti, w tym w szczególności właśnie zawarcia umowy poprzez narzędzia udostępnione w ramach Autenti.

Każdy użytkownik, którego dane osobowe są przetwarzane przez administratora Platformy Autenti ma prawo wglądu do swoich danych, ich uzupełnienia, uaktualnienia, sprostowania, czasowego lub stałego wstrzymania ich przetwarzania lub żądania ich usunięcia. Użytkownik jest zobowiązany do wskazywania danych pełnych, aktualnych i prawdziwych.

Ochrona danych osobowych zapewnia użytkownikowi Autenti bezpieczeństwo zawierania umów.

IV. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Podsumowując powyższe rozważania, Autorzy wskazują, jak poniżej:

1. Za pomocą platformy Autenti możliwe jest skuteczne zawieranie umów. Kodeks cywilny wymaga do zawarcia umowy złożenia zgodnych oświadczeń woli stron. Oświadczenie woli może być wyrażone przez każde zachowanie, które w sposób dostateczny ujawnia wolę, przez co należy rozumieć także ujawnienie woli w postaci elektronicznej i kliknięcie ikonki „Podpisz”.
2. Użytkownik Autenti może, przy zastosowaniu platformy Autenti, zawrzeć większość umów. Może bowiem zawrzeć umowy, dla których ustawa nie przewiduje żadnej formy, takie jak umowa sprzedaży, o dzieło, współpracy, zamiany, najmu i dzierżawy na okres do roku i inne. Może również zawrzeć umowy, dla których ustawa przewiduje formę pisemną, między innymi umowę pożyczki

powyżej 500 zł, dostawy, najmu i dzierżawy nieruchomości na okres powyżej roku.

3. Platforma Autenti pozwala także na wymianę dokumentów elektronicznych oraz trwałych nośników treści umowy, pozwalających na skuteczne jej zawarcie w trybie określonym przez właściwe przepisy prawa.
4. Natomiast zawarcie umów, dla których ustawa przewiduje formę pisemną pod rygorem nieważności jest możliwe, jeżeli użytkownik Autenti dysponuje bezpiecznym podpisem elektronicznym, weryfikowanym przy pomocy kwalifikowanego certyfikatu. Są to takie umowy jak np.: umowa leasingu, przyjęcia długu, czy również oświadczenie poręczyciela w umowie poręczenia.
5. Jeżeli ustawa przewiduje inną formę szczególną dla danej umowy (np. akt notarialny, forma pisemna z podpisem notarialnie poświadczonym lub - z zastrzeżeniem pewnych omówionych w opinii wyjątków - z datą pewną), wówczas użytkownik Autenti nie może zawrzeć tej umowy przy pomocy platformy Autenti (np. oświadczenie darczyńcy w umowie darowizn; umowy zobowiązujące do przeniesienia własności nieruchomości, jak i przenoszące własność; umowy sprzedaży, wydzierżawienia przedsiębiorstwa, przeniesienie praw autorskich, umowa o roboty budowlane, zawierana z podwykonawcą w trybie art. 647¹ KC).

***

W przypadku dodatkowych pytań lub wątpliwości pozostajemy do Państwa dyspozycji.

Opinię przygotowałem z najwyższą starannością, kierując się swoją najlepszą wiedzą i doświadczeniem. Jednocześnie zastrzegam, że inne niewskazane przez Zleceniodawcę fakty i okoliczności mogą prowadzić do odmiennej oceny prawnej niż zawarta w treści Opinii.

Bartosz Wachowiak
radca prawny

Nazwa dokumentu: **opinia 3**Status: **Podpisany i opieczętowany**Załączniki: **1**Łączna liczba stron: **25**Data zakończenia: **5 maj 2015**

PODPISUJĄCY

AUTENTI SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

UL. ŚWIĘTY MARCIN 29 lok.8, 61-806 POZNAŃ, Numer NIP: 7831693251

AUTENTI®

Tomasz Plata

CMO

tomasz.plata@autenti.com

Data podpisu

2015-05-05

IP: 89.67.130.238

Konto prywatne

Bartosz Wachowiak

Bartosz Wachowiak

w imieniu własnym

bartosz.wachowiak@sws.com.pl

Data podpisu

2015-05-05

IP: 31.0.1.141

PLIKI PODPISANE

Nazwa pliku	Rozmiar	Liczba stron	Suma kontrolna
Opinia_Autenti_com_sws 21 10 2014.doc	386 560 B (0,37 MB)	26	274613d33b9400069cabe5e81a09a2b7

PRZEBIEG OBIEGU DOKUMENTÓW

Znacznik czasu	Wykonana aktywność	Adres IP	Email	Użytkownik
2015-05-05 12:34	Wystartowano dokument	31.0.1.141	bartosz.wachowiak@sws.com.pl	Bartosz Wachowiak (Konto prywatne)
2015-05-05 12:34	Złożono podpis	89.67.130.238	tomasz.plata@autenti.com	Tomasz Plata (AUTENTI SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ)
2015-05-05 12:37	Złożono podpis	31.0.1.141	bartosz.wachowiak@sws.com.pl	Bartosz Wachowiak (Konto prywatne)
2015-05-05 12:37	Ukończono podpisywanie	Akcja systemowa		

Niniejszy dokument cyfrowy stanowi poświadczenie złożenia podpisów elektronicznych - nie wymaga podpisu fizycznego ani stempla.
Podpisano elektronicznie. Sprawdź autentyczność na www.autenti.eu - nr autoryzacji: XOQR-UOKL-T4Q2-CY7G-2OAE-9N42

